

Upravništvo: Ljubljana, Puceljova ulica 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Ispravnost oddelka: Ljubljana, Puceljova ulica 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Biskupsko naselje, na glasu iz Italije in
moženstvo: UPI 5. A. MILANO

Raznina: Ljubljana, Puceljova ulica 3.
Čekovno zavod št. 17-749, na ostale knje
Italije: Servizio Conti Cor. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna naročnina 25 lit.

Uredništvo:
Ljubljana - Puceljova ulica št. 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo.

Anhaltender feindlicher Druck im Raum nördlich Antwerpen

Wieder hohe Panzerverluste des Gegners - Heftige Kämpfe östlich Remiremont - Sowjetische Panzerspitzen östlich Belgrad abgewiesen - Sowjetischer Grossangriff im ungarischen Grenzgebiet - 72 angloamerikanische Flugzeuge abgeschossen

Aus dem Führerhauptquartier, 7. Okt. DNE. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Am Leopold-Kanal nördlich Brügge blieben mehrere kanadische Angriffe erfolglos.

Infolge seiner Verluste und des Ausfalls von über 300 Panzern und Panzerspähwagen, die unsere Truppen in der Zeit vom 29. September bis 6. Oktober abschossen, hat der Feind seine Angriffe an der belgisch-holländischen Grenze nur mit verringerter Stärke fortgesetzt. Im Raum nördlich Antwerpen hält er seinen Druck aufrecht. Feindliche Panzerspitzen, die nördlich Baarle-Nassau vorzudringen versuchten, wurden im Gegenstoss abgewiesen, zahlreiche Panzer vernichtet. Die eigenen Angriffe gegen den feindlichen Brückenkopf südöstlich Wageningen gewannen weiter Boden; englische Gegenangriffe scheiterten.

Im Einbruchraum südlich Gellenkirchen nahm die Wucht der feindlichen Angriffe zu. Gegen unseren hartnäckigen Widerstand konnte der Gegner einige örtliche Einbrüche erzielen, verlor dabei jedoch 69 Panzer.

Unsere Schlachtfieger bekämpften in der vergangenen Nacht in rollenden Einsätzen feindliche Truppenziele im Raum von Aachen.

Die Besetzung des Forts Driant an der Mosel schlug starke feindliche Angriffe ab. Weitere Teile des Parroy-Waldes wurden vom Feind gesäubert.

Beiderseits Remiremont haben sich die Nordamerikaner durch marokkanische und algerische Verbände verstärkt. Vor allem um die Talaungänge östlich Remiremont sind heftige Kämpfe im Gange.

Vor den Festungen und Stützpunkten am Atlantik werden erfolgreiche eigene Stoss- und Artilleriekämpfe gemeldet.

V. 1-Feuer lag auch gestern wieder auf London.

Im Mittelitalien haben die Kämpfe infolge der Verschlechterung des Wetters an Heftigkeit nachgelassen. Örtliche Angriffe des Feindes beiderseits der Strasse Florenz

-Bologna gegen unsere Bergstellungen blieben im zusammengefassten Feuer aller Waffen liegen.

Auf dem Balkan gehen die Kämpfe gegen die Banden weiter. Sowjetische Panzerspitzen haben die Theiss-Mündung erreicht, wurden aber im Raum östlich Belgrad abgewiesen. Hier und bei Zajecar stehen unsere Grenadiere und Gebirgsjäger in erbitterten Kämpfen gegen den weiter angreifenden Feind. Im ungarischen Grenzgebiet trat der Feind aus dem Raum nördlich Arad mit starken Kräften zum Grossangriff an und erreichte nach heftigen Kämpfen mit Angriffsspitzen die Schmel-Kreisch. Die feindlichen Kolonnen wurden von unseren Schlachtfiegern wirksam bekämpft. Weitere Gegenmassnahmen sind eingeleitet. Nordwestlich Thorenburg und an der Maros scheiterten zahlreiche Angriffe der Bolschewisten.

An den Pässen der Waldkarpathen lebte die Kampfaktivität auf.

Am unteren Narew wurde der feindliche Brückenkopf nördlich Seroc durch unsere Angriffe weiter eingestürzt. Südlich Rozan führte der Feind unter dem Eindruck seiner hohen Verluste nur einzelne vergebliche Angriffe.

Zwischen der Memel und der oberen Windau ist eine heftige Abwehrschlacht entbrannt. Unsere Divisionen setzten dem mit starken Kräften und Schlachtfiegerunterstützung vordringenden Feind zähen Widerstand entgegen und schossen zahlreiche Panzer ab.

Nordamerikanische Terrorbomber führten unter Jagdschutz Terrorangriffe gegen die Reichshauptstadt, gegen Hamburg, Stralsund und Stettin, britische Verbände warfen Bomben auf rheinisch-westfälisches Gebiet und zerstörten bei Nachtangriffen Wohnviertel in Dortmund und Bremen. In der vergangenen Nacht unternahm ein schwächerer Verband britischer Flugzeuge einen weiteren Angriff auf Berlin. In heftigen Luftkämpfen und durch Flakartillerie wurden über dem Reichsgebiet vier Westkampfflugzeuge und 72 Flugzeuge, darunter 54 viermotorige Bomber abgeschossen.

Sovražnikov pritisk severno od Anversa

Zopet velike nasprotnikove izgube oklopnikov - Silni boji vzhodno od Remiremonta - Sovjetske oklopniške osti od bite vzhodno od Beograda - Sovjetski velenapad na madžarskem obmejnem ozemlju

Führerjev glavni stan, 7. okt. DNE. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Ob Leopoldovem prekopu severnovzhodno od Bruges več sovražnikovih napadov ni imelo uspeha.

Spricho izgub in izpada nad 300 oklopnikov in oklopnih izvidniških voz, ki so jih bile uničile naše čete v času od 29. septembra do 6. oktobra, je napadal sovražnik ob belgijsko-nizozemski meji le z manjšo močjo, pač pa vzdržuje svoj pritisk na področju severno od Anversa. S protisunkom smo zavrnili sovražnikove oklopniške kolone, ki so poizkušali napredovati severno od Baarle-Nassau. Uničili smo številne oklopniške. Lastni napadi na sovražnikovo predmostje južnovzhodno od Wagelingena še nadalje napredujejo. Angleški protinapadi so se izjalovili.

Na vzhodnem področju južno od Gellenkirchena so postali sovražnikovi napadi silovitejši. Kljub našemu trdnemu odporu se je nasprotnik posrečilo napraviti nekaj vdorov, pri katerih je izgubil 59 oklopnikov.

Naša bojna letala so v pretekli noči neprestano napadala sovražnikove čete na področju Aachna.

Posadka utrube Driant ob Moseli je odbila močne sovražnikove napade. Očistili smo nadaljnje dele Parroyškega gozda.

Ob obeh straneh Remiremonta so se Američani ojačili z marokšani in alžirskimi oddelki. Predvsem so za izhode iz dolin vzhodno od Remiremonta siloviti boji.

S trdnjavskih oporišč ob Atlantiku javljajo o uspešnih lastnih napadih nasprotnika četi in o topniškem boju.

London je bil večerj zopet pod ognjem »V. 1«.

V srednji Italiji je spricho slabega vremena popustila silovitost bojev. Krajevni so-

sovražnikovi napadi ob obeh straneh ceste Florence-Bologna na naše gorske postojanke so se zrušili v strujenem ognju vsega orožja.

Na Balkanu se nadaljujejo boji proti tolovajem. Sovjetski oklopniški koloni so dosegli izliv Tise, na področju vzhodno od Beograda pa smo jih zavrnili. Tu in pri Zajecaru se naši grenadirji in planinski lovci ogroženo bore proti nadalje napadajočemu sovražniku. Na madžarskem obmejnem ozemlju je prešel sovražnik s področja severno od Arada z močnimi silami v velenapad in je dosegel po silnih bojih s svojimi napadalnimi ostni Hitler Körös. Naši bojni letalci so uspešno napadali sovražnikove kolone. Prišli smo nadalje protiukrepe. Severozapadno od Turde in ob Marošu so se izjalovili številni boljševiški napadi.

Ob prelazih Gozdni Karpatoj je oživilo bojno delovanje.

Ob spodnjem Narevu smo z lastnimi napadi nadalje zožili sovražno predmostje severno od Serosa. Južno od Rozana je izvedel sovražnik pod vtiom svojih velikih izgub le posamezne brezuspešne napade.

Med Memlom in gorjo Vento se je razpiantela silna obrambna bitka. Naše divizije so se žilavo uprle sovražniku, ki je prodiral z močnimi silami ob podpori bojnih letal, ter uničile številne oklopniške.

Severnoameriški teroristični bombniki so pod lovskim varstvom teroristično napadli Berlin, Hamburg, Stralsund in Stettin. Britanski oddelki so vrgli bombe na rensko-vestfalsko ozemlje ter razdeljali med nočnimi napadi stanovanske okraje v Dortmundu in Bremenu. V pretekli noči je šibkejši oddelk britanskih letal ponovno napadel Berlin. V silnih letalskih bojih in s protiletalskim topništvom smo sestrelili nad Nemčijo in zapadnim bojiščem 72 letal, med njimi 54 štirimotornih bombnikov.

Uspešni obrambni boji na vzhodu

Narastajoča silovitost bojev ob železnih vratih in na madžarsko-rumunskem obmejnem ozemlju

Berlin, 7. okt. Izredno slabo vreme na vsem karpatskem področju je vplivalo tudi na boje na jugu vzhodnega bojišča, čeprav jih na žariščih ni moglo ustaviti. Ob zapadni bolgarski meji so odbile nemške čete v gorah med Strumo in Vardarjem slabše napade boljševiških bolgarskih čet, ki so poskušale napredovati po cesti Sofija-Skopje. V dolini Morave je prodira nemška bojna skupina s področja pri Leskovcu kljub žilavemu sovražnikovu odporu kakih 15 km proti jugovzhodu ter je zavzela večji kraj. V Zajecaru, pozorišču zadnjih težkih obrambnih bojev proti sovjetskemu oddelku, ki napredujejo južno od železnih vrat, so nemške čete znova odbile boljševiške napade. Tudi na neko oporišče ob loku Dunava je navaljeval sovražnik brez uspeha.

S temi uspešnimi obrambnimi boji južno od Dunava so v skladu tudi rezultati v Banatu. S področja Temesvar-Arad so potegnili boljševiški nadaljnje sile proti jugozapadu, tako, da bo treba računati z močnejšim pritiskom proti beograjskemu prostoru. Pri Perlamu so odbile nemške čete več sovražnikovih sunkov, zapadno od Arada pa napredujejo skupno z madžarskimi četami. Sovražnika so vrgle dalje nazaj in zaplenile 13 topov, številne strojne, vozila in 2200 konj. Zapadno od Velikega Varadina so imele sovjetske čete kljub močnej-

šim napadom le pričetne uspehe, ker so se takoj pričeli nemški protinapadi. Razvili so se hudi boji, ki še trajajo.

Na vzhodnih Karpatih so se boljševiške izvidniške akcije povsod ponesrečile. Na vzhodnih Beskidih dežuje neprestano, a boljševiki kljub temu niso prenehali brezuspešnih napadov. Težišča bojev, v katerih so Nemci boljševike povsod odbili, so bila ob obeh straneh gorje Ostlave in južno od Dukle. Rezultat vsega dne v celotnem južnem odseku je bil popoln obrambni uspeh.

V srednjem odseku je postalo bolj živahno. Nemške čete so se naprej napadale ob spodnjem Narevu, kjer so napredovale dalje. Deli sovražnikovega topništva so pobegnili nazaj na vzhodni breg reke. Dalje višje ob Narevu so izvedli boljševiki južno od Rozana več razbremenjevalnih napadov, ki pa so se izrodili v krajevne spopade. Ponekod so bili boji okrog manjših sovražnikovih vdorov.

Pri Saulenu so napadle močne sile boljševiške pehote. Južnozapadno odtod so Nemci pri Kelmenu prestregli in zajeli sovjetski sunek. Severozapadno od mesta je bil sovražnikov pritisk močnejši. Tu so se ogroženi boji.

Vzhodno od Jelgave so vrgli grenadirji sovražnika na 5 km široki črti nazaj preko neke ceste ter so privedli ujetnike in plen.

Boji v Italiji

Berlin, 7. okt. O ogroženem odporu nemških vojakov v srednji Italiji je zapisal nedavno neki zavezniki novinar, ki je doživel boje pri Riminiju, sledeče: »Boji v Italiji so v mnogogledno merilo za boj v Nemčiji. Te čete se bore daleč od domovine, dan in noč so pod točo bomb in granat naših letalcev in topov ter v neprestanih napadih naših čet. A kljub temu se junaško drže vsakega metra zemlje. Dokler bo imela Nemčija čete s tako fanatično moralno, je ne bo mogoče premagati z lahkoto in tja v en dan.«

Spricho nezlojume morale nemških grenadirjev, planinskih lovcev in padalcev je potekel tudi 23. dan velike severnoameriške ofenzive v srednji Italiji brez zaželenega sovražnikovega vdora v Padsko ržino. V razornih obronkih etruških Apeninov je narasel ob obeh straneh velikih cest, ki vodita iz Florence v Bologno in Imolo, sovražnikov topniški ogenj v bojni oženi, ki je tako oznanil nadaljevanje težkih severnoameriških napadov, izvedenih na široki črti in s podporo številnih oklopnikov. Razen nepomembnega vdora zapadno od Lojana, ki je bil takoj zajezjen, so odbile nemške čete vse sovražnikove sunke. Tudi vzhodno od Lojana ni nasprotnik nikjer napredoval. S področja severozapadno od Mercatina so napadale indijske čete stalno v smeri proti severu. Po ogroženih bojih so jih Nemci ustavili.

Ob Jadransu so se razvili boji za kraj Sogliano ob Fiumicino. Posamezne britanske skupine, ki so prišle pri Savianu in San Macru preko te reke, so vrgli Nemci nazaj.

Kako se mora pokoriti Italija

Stockholm, 4. okt. Italijanski narod je spoznal v poslednjih mesecih posledice izdajstva, ki je »zročilo narod sovražniku na milost in nemilost. Izdajalci so podvzeli vse, da bi dobili mesto zaveznika. Žalivte, ki so jih morali za to slisati, so mirno požrli in pustili po Churchillovi volji italijanski narod cveteti v lastni masti. Kaj pa jih čaka v bodočnosti, jim je povedal v britan-

ključno je zagotovil min. predsednik, da bo vlada čim prej rešila židovsko vprašanje, ker je najvišji politični ter tudi moralni zakon, da nastopi Slovaška v upravičeni samobrambi proti onim, ki ogražajo njen obstoj.

Močni nemški protisunki na zapadu

Nenavadno visoke angloameriške izgube

Berlin, 7. okt. Pri bojih na zapadnem bojišču, ki so se nadaljevali v noči na četrtek in v četrtek na dosedanjih težiščih z isto silovitostjo, so imeli Angloameričani izredno visoke izgube, ker so se nemške čete fanatično upirale na mnogih odsekih, tako severno od Anversa, na področju Aachena, pri Metz in na zapadnih obronkih Vogezev vsem sovražnikovim napadom.

Na majhnem vdornem mestu južno od Gellenkirchena je pustil nasprotnik na bojišču 250 mrtvih, 200 ujetnikov in več uničenih Shermanovih oklopnikov. Pri obrambi sovražnikovih probnih poskusov severno in severovzhodno od Anversa, pri katerih so nemške čete odbile ali zajezile kanadske oddelke, ki so neznatno napredovali vzdolž ceste proti Bredy in Tilburgu, so uničile nemške čete 30 oklopnikov in motoriziranih topov. Druga britanska armada je utrpela izredno visoke izgube v bojih severozapadno, severno in južnovzhodno od Nijmvegena.

Nasprotnik je moral pod vtiom svojih visokih izgub in zaradi nemških protinapadov opustiti nekaj ozemlja severozapadno in južno od Arneima, le ob obrežju reke Waal se je posrečilo neki prednji sovražnikovi skupini pridobiti pridobljeno ozemlje. Britanski protinapad se je zrušil zaradi močnih protidavcev nemških čet. Sovražnik pa zakriva to dejstvo z izjavo, da so se te operacije po doseženem cilju zaključile. V resnici pa so nemške čete še močno zožile sovražnikovo predmostje severno od Nijmvegena.

Tudi zapadno in južno od Overloona se je sovražnik le s težavo obranil silnih nemških protinapadov. Zaradi nadaljnjih protisunkov so se morali Američani umakniti na področje Sittard-Gellenkirchen. Izjalovili so vsi njihovi poskusi, da bi razširili svoje vdorne mesto pri Palenbergu. Kljub visokim izgubam, ki jih je utrpel sovražnik na tem področju, nadalje močno pritiska na nemške postojanke. Spricho trdnjavski s katero navaljujejo tu Američani s stalno dovedbo novih sil na nemške postojanke, je razvidno, da skušajo doseči več kot samo krajeven uspeh. Kaže, da hoče nasprotnik z napadi na črti Gel-

lenkirchen-Aachen proti vzhodu in s področja Stolberg proti severu obiti Aachen. Med Aachnom in Echtenachom so bili zopet samo krajevni boji.

Posebno ogroženi so bili boji ponovno severno in južno od Metz in v gozdu Parroy. Tu so našli Američani po lastnih izjavah na najhujšo obrambo. Njihove edine, ki so prodirale proti Metz, so našle naravnost na nerazumljivo žilav odpor. Neki ameriški časopis je poročal o teh bojih sledeče: »Ogenj nemških protitankovskih in srednjih topov je bil izredno natančen. Iz števila s polnimi zadetki uničenih ameriških oklopnikov in vozil je sklepati, da so bili pri nemških topovih posebni specialisti.«

Nadaljnje občutne izgube so utrpeli oddelki 7. ameriške armade pri svojih nadaljnjih silnih, toda brezuspešnih napadih proti zapadnim obronkom Vogezev, ki so zaščiteni s številnimi utrdbami. Samo na dveh mestih pri Mortagnu in na nekaterih točkah gorovja pri Ognonu so dosegli z nezaupljivo visokimi žrtvami ljudi in gradiva majhne uspehe.

Zopet »V. 1« nad Anglijo

Stockholm, 7. okt. Kakor javlja agencija Reuter so padale v četrtek zvečer zopet letede bombe na južno Anglijo. Tokrat ne objavljajo običajnih fraz o škodi in izgubah, marveč poročajo, da je pričelo delovati angleško protiletalsko topništvo. Medtem ko z angleške strani zelo malo poročajo o škodi, ki so jo povzročile nemške letede bombe, je podal ameriški komentator Robert St. John, ki je obiskal London in južno Anglijo in se je sedaj vrnil v New York, izredno poročilo o velikih škodi, ki je bila povzročena v Londonu. John je izjavil, da so letede bombe uničile cele zgradbe, ki so popolnoma porušene. Pogled nanje ga je spomnil na razdejavanje, kakršnega povzroča močan potres. John je mnenja, da je bilo samo v Londonu porušenih približno 800.000 hiš.

John je nato izrecno poudaril, da strašne letede bombe še vedno padajo nad južno Anglijo in da živi prebivalstvo v stalnem strahu.

Notranja in zunanja politika Slovaške

Izjave ministrskega predsednika dr. Tisa

Ljubljana, 5. okt. Na zasedanju slovaškega parlamenta je podal min. predsednik in zunanji minister dr. Stefan Tiso obsežen pregled o sedanjih problemih Slovaške. Glede na dogodke v poslednjih tednih, ki so potekala nekje gotova izdajalska klika služiti smrtnim sovražnikom slovaškega naroda, je poudaril dr. Tiso nujnost, da obdrži ves narod železno disciplino, da te brezpozorno posluša ter da vestno izpolnjuje svoje dolžnosti v usodnem boju slovaškega naroda. Nato je poudaril min. predsednik, da bodo izvedli obsežne prenosne na področju finančne uprave in gospodarstva. Železnice, javni del, na območju ministrstva za državno obrambo, finančnega ministrstva, javnega zdravstva in notranjega ministrstva, da bodo dorasli novim nalogam. Posebno pozornost bodo posvečali kmečkemu stanu kot korenini zdravega naroda. Slovaška vojska, je nadaljeval min. predsednik, je bila postavljena na povsem novo organizacijsko osnovo. Tudi žandarmerija je bila postavljena na novo organizacijsko osnovo. Pod vojaško

upravo so postavili tudi Hlinkovo gardo, ki naj kot skupina vojske izpolnjuje naloge milice. V njene vrste spada tudi slovaška delovna služba in Hlinkova mladičina.

O slovaški zunanji politiki je dejal dr. Tiso: V zunanji politiki bomo dosledno nastopali po načelih slovaško-nemške zveze in nemškega prijateljstva. To prijateljstvo, ki se je izkazalo ob obnovi našega samostojnega državnega obstoja, ki je bilo pred pričetkom sedanje svetovne vojne potrjeno tudi z bratstvom in orožju proti skupnemu sovražniku in ki nam v sedanjih težkih trenutkih bistveno pomaga pri varstvu naše svobode in samostojnosti, nas preveča s prepričanjem, da bomo edino po tej poti izvojevali zmago naše svobodne bodočnosti. Zato bo vlada neomajno in zvesto delovala za utrditev slovaško-nemške prijateljske zveze ter bojne in usodne skupnosti.

V notranjem političnem življenju hoče Slovaška, kakor je poudaril dr. Tiso, nadaljevati dobro sodeljevanje med slovaškim narodom in nemško narodno skupino. Za-

Tudi Jelendol je svarilo za vso Evropo

Poročali smo o odkopu 119 trupel slovenskih mučencev, ki so brez krivde do lastnega naroda padli pod strel rodne brata. Poročila so bila že sama dovolj zgovorna, saj so po letu dni od groznega dejanja odkrila vso krivodnost slovenskih komunistov v moskovski službi. Jelendol pa je samo eden izmed nešteti krajev na naših tleh, v katerem se je tako strahotno razbohotila podivjanost rdečih fanatikov, ki so v službi židovskih kominterne zanetili in izvajali krvavo revolucijo na slovenski zemlji.

Takšnih Jelendolov je danes vse polno ne le pri nas, temveč tudi drugod po Evropi, povsod, kamor je stopila noga komunističnega terorista. Francija doživlja prav sedaj prve grozote državljanske vojne, ki so jo na njena tla zanesli takoj po »osvoboditvi« kominternski eksponenti, pa naj bodo Francozi ali ne. Poljska doživlja tragedijo boljševiških umorov že dolga leta, saj je v tej vojni znabiti najbolj neposredno občutila brezobzirno pest boljševiških komisarjev. Kakor v Franciji in na Poljskem, piše komunistem svoj strašni ples rdeče revolucije tudi že drugod. Kamor stopi noga boljševiškega vojaka ali še pred njo noga kominternskega agenta, povsod se ponavljajo iste slike, povsod imamo opravka z enakimi krvavimi dejanji, povsod z enakimi »revolucionarnimi« dogodki: na Finskem, v Rumuniji, Bolgariji in še marsikje drugod. Pretresljavo so zlasti poročila s finsko-švedske meje, ki dan za danom javljajo o tisočih Fincev, kako beže pred boljševiki. Vsi ti tisoči gotovo prav dobro vedo, kakšna je »moralna« komunizma in je ne žele biti deležni, kajti tudi Finska ni brez svojih Jelendolov in boljševiški strahovladi je precejšen del Fincev že neposredno okušal.

Zato se lahko reče, da je tudi naš Jelendol, kakor je z evropskega stališča gledan sam po sebi majhen, le eden izmed nešteti, po večini še neokritični grobov komunističnih žrtov po Evropi, ki so vse brez razlike — tako pri nas kakor drugod — padle na isti ukaz, na ukaz iz iste centrale in po isti teroristični metodi. V tem je širši, evropski politični pomen kočevskega Jelendola in vseh drugih nešteti grobov naših rojakov, ki so padli kot žrtve svoje narodne zavesti proti mednarodni revolucionarni zaroti, ko je ta stegnila svoje krvave prste tudi na naša tla.

V tem pa je danes širši, evropski pomen organizirane borbe slovenskega naroda proti mednarodnemu terorizmu rdečih teroristov, ki so povsod, kamor so prišli, zanesli samo »rop, požig, umor«, te »bogove« svojega uničujočega divjanja proti vsem trdnim narodnim izročilom, proti kulturi in morali evropskega človeštva. To obnem v jasni luči odkriva pomen nemškega odpora proti boljševizmu in vsem njegovim pomagalcem. Nemčija ne prikriva, da vodi to svojo borbo predvsem zaradi sebe in svoje ohranitve, toda vsi zdravi evropski narodi so po svojih izkušnjah med to borbo spoznali, da se ona dejansko vodi tudi v njihovo neposredno korist, za obstoj in bodočnost vse evropske skupnosti.

Za mnoge evropske narode, tako tudi za Slovence, je še čas, da iz tega spoznanja izvajajo prave zaključke. Za mnoge druge evropske narode, ki so navzlic tem spoznanjem krenili na pot »kompromisov« z boljševizmom, pa volja, kar je zanje zapisal v svojem najnovejšem članku v tedniku »Das Reich« nemški propagandni minister dr. Goebbels: »Ako bi ti narodi lahko še enkrat doživeli dan svojega odpada od naše skupne stvari, potem bi verjetno bolje vedeli, kaj morajo storiti, kakor so vedeli, ko so stali pred težkimi odločitvami.«

V tem pogledu ni danes nobene razlike, ali se ti narodi predajajo Sovjetski zvezi kot nosilci ideje krvave revolucije ali Angloameričanom kot njenim pomagačem. V tem je bila namreč zmeta vseh tistih evropskih antikomunistov, ki so sicer spoznali pravi obraz komunizma in so se trdno postavili na borbo proti rdečemu terorju, obnem pa navno pričakovali rešitev od Angloasov, kakor da bi ti mogli učinkovito preprečiti židovsko-kominternske načrte. Ne bi jih mogli, tudi če bi jih hoteli, vsak pa mora danes že uvideti, da jih niti ne čedo ne, saj jih ne le mirno pripuščajo, temveč celo direktno podpirajo. Zato svari dr. Goebbels v omenjenem članku: »Kdor odloži orožje, odpre vrata lakoti, terorju, samovolji in anarhiji in s tem — boljševizmu.«

To svarilo, ki ne velja le za Slovence, temveč za vso krščansko in kulturno Evropo, prihaja tudi iz jelendolskih grobov, toda ono samo ponavlja, kar so dovolj glasno povedali že drugi evropski Jelendoli, ki jih ni malo...

Socializacija francoskega gospodarstva

Bern, 7. okt. »Tribune de Lausanne« objavlja vsebino novih odredb, ki jih je napovedala časna francoska vlada. Po teh poročilih hočejo proglasiti za nične vse delnice vseh podjetij, kot bank, rudnikov, zavarovalnih družb, ki obvladajo gospodarsko življenje dežele. Ta podjetja bodo nato socializirana in jih bodo vodili državni, okrajni, krajevni delavski ali združni sveti. Tak svet bo sestavljen iz tretjine zastopnikov prizadetih podjetnikov, v ostalem pa iz patrošnikov in nameščencev.

Podržavljenje Renaultovih tovarn

Amsterdam, 7. okt. Reuter javlja iz Pariza, da je vlada uradno potrdila svoj sklep glede prevzeta velikih tovarnov tvrdje Renault. Do osnovanja državnih monopolov bo časoma upravljali podjetje Pierre Le-faucheux. Pri tem ga bo podpiral časosen posvetovalni odbor. Reuter javlja nadalje, da so vodjo koncerna nedavno aretirali.

Zatemištev od 18.30 do 5.30

Kapitulacija Varšave

30.000 civilistov osvobojenih na poslednjem uporniškem področju — Štirje poljski polki odložili orožje

6. oktobra (PK). Poročilo vojnega dnevnika Karla Ottomana Zottmanna. Dne 2. oktobra ob 20. so prenehali boji med poljskimi uporniki v mestu Varšavi in nemškimi četami. Dne 3. oktobra ob 7. se je pričelo odstranjevanje poljskih barikad. Dan kasneje je odkorakala v ujetništvo prva poljska skupina, ki je odložila orožje. S tem se je končal boj Poljakov za njihovo prestolnico. Zaključilo se je eno izmed najbolj krvavih dejanj v zgodovini te vojne.

V sredo dopoldne je bilo v Varšavi silvo in oblačno vreme. Vojaške in policijske straže so stale na razvalinah. Razbiti z dovi in črna pogorišča so obtoževala mola v nebo. Nerabna vozila in prevrjene ceste železnice so polnile ceste skupno z ruševinami. Preostanki barikad so se zapirali stranske ulice, nemško topništvo pa je streljalo preko mesta na ono stran Visle, kjer so gledali boljševiki prekrižanih rok na varšavski pogin.

Po kapitulaciji predmestij Mokotova in Zoliborza je prišla ura, ko so odložili tudi borci v središču mesta orožje. Na čelu oddelkov, ki so kot prvi odšli iz Varšave, je ob pol 10. dopoldne prikorakal prvi poljski polk. V štiristopih so korakale čete armade Krajove, poljske domače vojske, v ujetništvo. Polk je štel 375 častnikov, 1250 podčastnikov in moč in 221 žena. V polni bojni opremi je korakal ob tehnični visoki šoli mimo nemških oficirjev. S seboj je nosil metala granat, protitankovske puške in ostalo orožje za uničevanje oklopnikov, strojnice, avtomatske pištole in karabinke. Četa za četo je korakala nemo, ljudje so povečini gledali v tla. Ob koncu edine so sledile žene, ki so delovale kot sestre Rdečega križa ter kot štabne in poročevalske pomočnice.

To je bil pohod izdanih, zapuščenih in nalahanih. Njihovi obrazi so pričali o pomanjkanju, njihova lica so bila vrtla. Pri mnogih se je videl obup, mnogi so pritožili, hoteli. Čeprav so korakali v strnjene oddelkih in z enakomernim korakom junaško in zvrnato med stražami nemških grenadirjev, so vendar razodevali njihovi obrazi grozno razočaranje sprčo prevarje Moskve, Londona in Washingtona. Govorili so o tragiki naroda, ki mu ne manjka junaštva, pač pa boljšega poznavanja dogodkov in politične spretnosti. Ta narod se je tu poslavljaj od svojega popolnoma porušenega in požganega glavnega mesta, čigar usodo je povzročil same.

Ob pogledu na te mlade moše, ki jim je naslednjega dne sledil ves častniški zbor z generali in še tremi polki, se je človek, nehoti spomnil na vse boje, ki so se pričeli v torek 1. avgusta ob 17. in ki so povzročili izredno težke in krvave po-

ulične bitke. Pred barikadami so se nadaljevale borbe od hiše do hiše, dokler ni prišlo v labirint podzemskih kanalov. Poljaki so imeli grozne izgube. Vedno znova upajoč v angloameriško in sovjetsko pomoč so se borili za svojimi dvometrskimi barikadami, dokler nista končno kapitulirala trdnjava Mokotov in predmestje Zoliborz. Bili so le nekaj sto metrov oddaljeni od sovjetskih črt, ki jih kljub temu niso prav nič podpirali in ki so namerili svoj motilni ogenj celo še v one predele, v katerih so bili Poljaki. Tako so nesmiselno krvaveli in žrtvovali svojo prestolnico, katere civilno prebivalstvo cenijo v sedaj osvobojenih notranjih varšavskih predelih še na 280.000 ljudi.

Nemci so strli trdnjavni poljski odpor z uporabo najmodernejših sredstev za puščice boje. Junaško boreče se edince SS, vojske, policije so s stalno podporo letalstva kmalu razbili varšavske sanje. Boj, ki so ga v prvih avgustovih dneh pričeli policijski oddelki, podeželske straže, železniški in poštni uradniki ter samozastitni oddelki, se je kljub napredovanju boljševikov, ki se jim je včasih posrečilo napraviti predmestja in Varšavi sami, junaško končal. Orožje, ki se kupiči na dvorišču vojašnice, je sovjetskega, britanskega in nemškega izvora. Uporniki so ga zbirali leta in leta, svojega namena pa niso dosegli. Z uničenjem polkov poljske domače armade in Varšavi je ohromljen tudi boj tega pokreta v ostalih predelih generalnega gubernementa.

Preostanki in ruševine Varšave so od 5. oktobra popolnoma v posesti nemških bataljonov, London, Washington in Moskva so kronali svojo grozno izro z zaupanjem svojih poljskih zaveznikov s skoraj popolnim uničenjem Varšave, boj ob bregovih Visle v nekdanji prestolnici pa se nadaljuje proti boljševizmu!

Ženske med vojnimi ujetniki

Berlin, 6. okt. Dvakrat v tej vojni so izvažali Poljaki, zapeljani na napačno pot od nepravilnih prijateljev, usodo svojega milijonskega mesta Varšave in drugih so morali kapitulirati med zaničevalnimi očitki Britancev in boljševikov. Poseben odstavek kapitulacijskega dogovora vsebuje določbo o ženskah, ki so z orožjem sodelovale v boju. Tu se je izkazalo nemško vojno vodstvo zelo velikopotezno ter je prešlo tozadevno mednarodno ženevsko določbo z dne 27. VII. 1929. Tudi ženske, ki so se borile, se bodo smatrale kot kot vojni ujetniki in kot take prepuščane v posebna taborišča. Priznan je tudi častniški čin teh deklet in žena.

Posledice bolgarskega izdajstva

Lizbona, 5. okt. Čeprav se sovjetskimi oblastnikom poslušna bolgarska vlada Georgijeva na vse načine trudi, da bi ugodila vsem željam svojih bivših nasprotnikov, čeprav je brezpogojno kapitulirala, izročila deželo boljševikom ter opustila svoje suverene pravice, mora kljub temu nositi vse posledice izdaje.

Razen psovki, ki jih je izrekel Churchill v spoljni zbornici, je dobila sedaj novo brco od lista »Times«. Če je izjavila bolgarska vlada, piše »Times«, da stopa sedaj Bolgarija med vojujoče se stranke m da bo postala polnovredna zaveznica, se to čudno sliši iz dežele, ki doslej še niti ni prejela svojih pogojev premirja. Nadalje piše, da so predlagali Bolgari sicer v svoji notranji politiki mnogo nujnih in obetajočih izprememb, ki pa zadevajo samo Bolgare, zavezništvo pa zahtevajo predvsem zvesto izpolnjevanje svojih lastnih zahtev.

Vse, kar je storila bolgarska vlada v svoji samopredaji, torej še ne zadostuje, čeprav ji še niti niso sporočili kapitulacijskih pogojev.

Po nemkem poročilu agencije »United Press« iz Sofije, cenijo število aretacij narodno-zavednih državljanov sedaj že na tri do štiri tisoč. Bolgarski propagandni minister je potrdil, da je bolgarska vlada na sovjetsko zahtevo izročila sovjetskimi oblastem člane regentskega sveta.

Boljševizacija Rumunije

Stockholm, 5. okt. Po vesti iz Bukarešte je sprejel odbor ljudske cararistične stranke sklep, da se pridruži rumunski komunistični stranki. To pomeni, da se bo notranje in zunanje življenje Rumunije sedaj še hitreje radikaliziralo kakor doslej.

Boljševiška filmska agitacija v Latviji

Stockholm, 5. okt. V nekem mestu vzhodne Latvije so predvajali boljševiki 24 raznih filmov, ki prikazujejo v najlepših barvah življenje v Sovjetski zvezi. Prebivalstvo se mora udeleževati predstav. Zato je njegovo razočaranje tem večje, ko spozna resnično življenje pod boljševiškim jarmom.

Boljševiški vladni šef v Estoniji

Stockholm, 5. okt. Po vesti iz Moskve je bil imenovan za predsednika sveta ljudskih komisarjev sovjetske republike Estonije A. Weimer. Za prvega tajnika osrednjega odbora komunistične stranke na Estonskem je bil določen Karotamm.

Finski poslanik pri Kolontajevi

Stockholm, 5. okt. »Aftonbladet« poroča v posebni vesti iz Helsinkov, da so na Finskem zelo opazili dejstvo, da je sovjetska poslanica v Stockholmu gospa Kolontajeva počastila te dni finskega poslanika in člana finskega poslanstva v Stockholmu s povabilom na zajtrk. Očitno pričakujejo v Moskvi, da se finski poslanstvo zaveda, kako čast mu je izkazala Kolontajeva. Kaže se kakor, da predstavlja ta zajtrk višek boljševiškega cinizma.

Komunisti v Franciji

Bern, 6. okt. Komunistična stranka zavzema v sedanjem notranjepolitičnem položaju v Franciji prevladujočo položaj, ugotavlja v listu »Gazette de Lausanne« nek švicarski častnik, ki se je ravno vrnil iz Francije. De Gaulle se niti najmanj ne upira temu komunističnemu napredovanju. Edina stranka, ki je danes v Franciji resnično organizirana, je komunistična stranka pod vodstvom Thoreza.

Angleški glas o vprašanju Dardanel

Stockholm, 4. okt. O bodočnosti morskih ožin objavlja angleški zgodovinar sir John Marriot v listu »The Fortnightly« članek, čigar pomen podlaga dejstvo, da ga je obsežno prevzela tudi angleška poročevalska služba. Ta članek vsebuje senzacionalne ugotovitve, da se Anglija sovjetski zahtevi po turških morskih ožinah ne bo upirala.

Ako zahteva Sovjetska zveza Carigrad, piše članek, »potem se njeni zavezniki skoraj ne bodo mogli uprati, ker so bili na to datjeve pripravljeni pod carsko vladno.« Marriot izraža potem sicer nekaj omejitve, ko pravi, da bi interesom britanskega imperija bolje ustrezalo, ako nadzorstvo nad turškimi morski ožinami ne bi bilo v oblasti ene sile, vendar bi bilo možno tako nadzorstvo le pod strogi pogoji. ki bi bili prav tako strogi kakor pogoji iz leta 1923, katere so kasneje v Montreuxu spremenili v turško korist. Pisatelj označuje mnenje, da imajo Turki v svojem težu še vedno ključ balkanskega problema in da je od njih odvisen v nekaterih ozirih evropski mir, kot paradokso. Ob koncu dodaja, da Evropa ne bo mogla uživati trajnega miru tako dolgo, dokler bo vladal na Balkanu stalni nemir.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu

Šef pokrajinske uprave je 6. oktobra 1944 določil za tržno blago v Ljubljani najvišje cene, ki veljajo od ponedeljka 9. oktobra 1944 zjutraj dalje do objave novega cenika.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Novo kisljo zelje 6,80 L; kislja repa 5 L; repa brez zelenja 2 L; rdeče zelje 4 L; zelena glavica 3 L; zelje na debelo 2 L; sveže naribano zelje 4 L; ohrovt 4 L; črna redkev 3 L; rdeča pesa 5 L; koletarčica 6 L; kolobara 4 L; karfičja 10 L; novi krompir 6 L; vrtna bučka 5 L; buče 2 L; paradizni 10 L; paprika 12 L; glavna solata 8 L; endivija 6 L; radič 6 L; špinat 8 L; šopek mešane zelenjave za juho 0,50 L; osnaženo rdeče korenje 6 L; peteršilj 6 L; zelena 8 L; por 9 L; čebula 6 L; česen 10 L; osnaženi hren 6 L; hruske 14 L; jabolka 14 L; jabolka za vkuhanje 7 L; gobe I. vrste (jurčki) 20 L; gobe II. vrste 12 L; suho lipovo cvetje 25 L.

Kjer ni posebej naveden liter veljajo cene za kilogram. Opozarjamo pa, da vse te najvišje dopustne cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker za blago, uvoženo iz drugih pokrajin, veljajo cene, ki jih za vsako pošiljko posebej odobri šef pokrajinske uprave.

Posebno pa opozarjamo prodajalke in pro-

Obvestila »Preveda«

Poziv tvežkam, ki razdeljujejo krompir

Vse tvežke, ki so sprejele krompir v razdeljevanje naj prinesejo na Prevod, odesk za krompir, v ponedeljek, dne 9. t. m. do 10. ure, natančne podatke, koliko krompirja se imajo na zalogi, ločeno za italijanskega in ločeno za domači krompir.

Tvežke, ki se prodajajo krompir na odrezke od 1—20, morajo v ponedeljek prodajo za ključiti ter do srede 11. t. m. te odrezke oddati Prevodu.

Poziv zavodom in javnim kuhinjam

Vsi zavodi in javne kuhinje, ki jim Prevod dodeljuje krompir, pozivamo, da prinesejo na Prevod, odesk za krompir, do torka 10. t. m. naslednje podatke:

- 1) koliko oseb je stalno na hrani;
- 2) koliko od teh ima nakaznice za krompir in koliko jih nima;
- 3) koliko ima zavod lastnega pridelka krompirja;
- 4) koliko krompirja je že uvozil in koliko ga je dobil od Prevoda.

Ti podatki morajo biti potrjeni od uprave zavoda odnosno javne kuhinje.

Razdeljevanje krompirja

Mimo že navedenih tvež prodajajo samo še v ponedeljek 9. t. m. krompir na odrezke št. 1—20 krompirjeve nakaznice tudi stojnice na Pogacarjevem trgu in sadne trgovine.

Pomen Petainove vlade v Nemčiji

Stockholm, 6. okt. Osebnosti, ki so blizu francoskim diplomatskim krogom, nikakor ne podcenjujejo pomena nove francoske narodne vlade v Nemčiji z maršalom Petainom na čelu. Tako javlja v poročilu iz Berna list »Aftonbladet«. Casopis pripominja, da so sedaj v Nemčiji približno 4 milijoni Francozov, to se pravi približno 10% vsega francoskega prebivalstva.

Zmešnjava v Franciji

Bern, 6. okt. Kakor piše »Tribune de Geneve«, je naletel poskus degaulistične vlade, da bi uvrstila organizacijo makijev v degaulistični armado, v vsej Franciji na najmočnejši odpor komunistov, ki se branijo izpolnjevanju navodila degaulističnih organizacij ter oddati orožje. Mnogi izmed njih so se znova združili v tolpe. V Parizu samem je prišlo o priliki teh sporov do spopadov. Tako so napadli partizani, ki so pod boljševiškim vodstvom, z ročnimi granatami in strojnimi neko parisko vojašnico.

Bern, 6. okt. De Gaullov veleposlanik v Londonu Massigli je izjavil dopisniku lista »Suisse«, da predstavljata francoski promet en sam grozovit kaos. Prekinjene so vse zveze med Parizom in mejo. Tudi francoski radio še niso obnovili in francosko prebivalstvo mora poslušati oddaje britanskega radia, če hoče biti poučeno o položaju v Franciji.

Bern, 7. okt. Švicarski častnikarji, ki so pred kratkim obiskali industrijsko mesto Lyon, objavljajo nove dokaze o bedi francoskega delavstva pod zavezniško zasedbo. Švicarski list »Die Nation« javlja, da zasluži francoski delavec mesečno tako malo, da od tega ne more živeti. Delavci stradajo ali pa se bavijo s črno borzo. Ker pa se delavce ne more baviti s črno borzo, mora stradati.

Amsterdam, 7. okt. Aretacije v Degaullovi Franciji so po vesti londonskega radia na dnevnem redu. Vse osebe, ki bi bile nevarne za obrambo dežele, bodo administrativno internirane. Osnovni bodo preiskovalne odbore, ki jih bodo tvorili zastopniki posameznih občin, »narodnega odprnega pokreta« ter policije.

Gverilski boji v severni Španiji

Zeneva, 7. okt. Radijska oddajna postaja Toulouse je včeraj javila, da so izbruhli v Španiji gverilski boji. Španske oblasti so zaprle špansko-francosko mejo pri Andori. Kakor nadalje javljajo, se je pod britanski veleposlanik v Madridu, sir Samuel Hoare, v London.

Hoare zapustil Madrid

Zeneva, 6. okt. »News Chronicle« javlja, da se vrača lord Tempelwood, bivši sir Samuel Hoare, nazaj v Anglijo in da se ne bo vrnil več v Madrid kot angleški veleposlanik.

General Marshall v Franciji

Amsterdam, 7. okt. Britanska poročevalska služba javlja, da je prisel v petek v Francijo načelnik ameriškega generalnega štaba general Marshall.

Tito je šel po navodila

Zeneva, 6. okt. »Daily Telegraph« javlja, da se je mudil Tito pred kratkim v Moskvi, kjer je imel razgovore s Stalinom. To je nadaljnji dokaz, da je Tito le izvrševalec moskovskih povelj.

Gospodarstvo

Ureditev prodaje čevljev

Šef pokrajinske uprave je izdal naslednja navodila za ureditev prodaje čevljev:

1. Nakup in oddaja čevljev, ki so v celoti ali delno izdelani iz usnja, se vrši po določbah moje naredbe o izdelovanju in nakupu ter popravilu čevljev z dne 30. oktobra 1943, št. 26 (Sl. L. 281/88) in mojih izvršnih določb št. 2 po čl. 1 in 4 naredbe Vrhovnega komisarja v zagotovitev teletine oskrbe delovnega ljudstva z dne 9. septembra 1944 (Sl. L. 134/69), kolikor je tam predvidena izdaja oblačilnih izkaznic z odrezki, namenjenimi za nakup čevljev.

Sprito vojnih razmer se smejo nakaznice načelno izdajati po najstrožjih merilih samo v zagotovitev najnujnejše potrebe delovnega ljudstva in v izogib neposredne škode za zdravje.

2. V čl. 1. moje prvo citirane naredbe predpisana prepoved izdelovanja čevljev po meri se ima nasprotno določeni tolerancijski praksi izvajati tako, da čevljar ne sme prevzeti izdelave novih čevljev niti tedaj, če potrošnik sam dobavi usnje, niti če čevljar da usnje iz svoje zaloge. Izjema od te prepovedi, določena v čl. 2. naredbe glede izdelovanja ortopedskih čevljev, ostane v veljavi. Siceršnje izjeme glede izdelovanja čevljev po meri določa šef pokrajinske uprave v sporazumu z nemškimi svetovalcem.

3. Čevlji se bodo razdeljevali med potrošnike samo v višini kontingenta, ki ga od časa do časa za določeno obdobje predpiše šef pokrajinske uprave v sporazumu z nemškimi svetovalcem. Kontingent bo razdeljen po upravnih področjih, rezervirana pa po posebna količina čevljev za socialne ustanove, za industrijske obrate, za uradna mesta in posebej za begunce s partizanskih področij.

4. Za izdajanje nakaznic so pristojna tale oblasti: a) šef pokrajinske uprave po odseku za oskrbo pri oddelku VIII, za javne potrošnike državnih službenih mest in dobrodelnih ustanov; b) okrajna glavarstva in župan mesta Ljubljane po svojih preskrbovalnih oddelkih za posebne nakaznice posameznikom, ki imajo svoje stalno domovništvo in v njih upravnem območju; c) župan mesta Ljubljane po svojem preskrbovalnem oddelku za posebne nakaznice beguncem z onih območij pokrajine, ki so ogrožena po partizanih, ako imajo v pokrajini svoje stalno domovništvo; d) Pokrajinski gospodarski svet za nameščenstvo vojno važnih obratov z omejitvijo na delovne čevlje.

5. Uprava oblasti I. stopnje in Pokrajinski gospodarski svet vpisujejo izdane nakaznice v kartotekne liste, ki so predpisani za tekstilno oskrbo.

6. Trgovci in obrtniki smejo oddajati čevlje samo proti izročitvi nakaznice in istočasno odvzemu odrezka oblačilne izkaznice. Za sprednjo čevlje je določen odrezek A in za delovne čevlje odrezek B oblačilne izkaznice.

7. Trgovci na drobno in obrtniki morajo do 5. dne v vsakem mesecu izročiti Pokrajinskemu gospodarskemu svetu nakaznice in odrezke oblačilne izkaznice, ki so jih prejeli v prejšnjem mesecu. Na osnovi tega in glede na obstoječe zaloge čevljev prejmejo za to naročnice, s katerimi nadalje lahko nabavijo čevlje. Pokrajinski gospodarski svet razdeli vsakokrat določeni kontingent čevljev po navodilih, ki se bodo izdala sporazumno z nemškimi svetovalcem.

8. Kršitve prednjih določb se kaznujejo po veljavnih zakonskih predpisih.

9. Prednja navodila naj okrajna glavarstva razglašajo na primeren način.

Prezident Div. general: RUPNIK, s. r.

Gospodarske vesti

— Poškodovani bankovci. Šef pokrajinske uprave je z določbo z dne 3. X. 1944 VIII. No. 5591-14, odredil, da morajo poškodovane bankovce in novčanice, na katerih so še čitljive številke, sprejemati od oblaštev in uradov tudi privatne stranke v plačilo. V primeru, da bi se kdo branil sprejeti znesek poškodovanih bankovcev, ki se smejo krožiti v prometu, se lahko smatra, da je odklonil sprejem plačila.

— Iz trgovinskega in zadružnega registra. Pri trditvi »Indus«, tovarni usnja in usnjenih izdelkov, družbi z o. z. v Ljubljani, je bilo vpisano zvišanje glavnice na 600.000 lir; spremenila se je družbeni pogodba, na podlagi katere se vršijo poslovne dejavnosti: Adolf Mergenthaler ml., Marta Stojan roj. Mergenthaler in Berta Pluk roj. Mergenthaler, vsi v Ljubljani. — Pri trditvi »Grome«, spedičnica v Ljubljani, je bila vpisana podružnica s sedežem v Trstu. — Pri zadruzi »Kovinar«, kreditni zadruzi z o. j. v Ljubljani, so bili izbrani člani upravnega odbora: Ivan Oman, Ivan Zdošek, Alojz Strašek in Andrej Kováč, vpisani pa so bili: Rudolf Krusec, ključavničar, Marija Bricej, zasebnica, Peter Lesnjak, ključavničar, in Anton Sušnik, delavec, vsi v Ljubljani.

— Tečaj marke v zasedenem ozemlju. V članku o razmerah v nemškem območnem področju, ki so ga zasedle ameriške čete pri našu »Tagespost« članek, v katerem zlasti opisuje razmere v okraju Eupen. Američani so povsod namestili lepake, iz katerih je prebivalstvo zvedelo, da bodo dobili na račun Eisenhowerjevih »osvobodilnih« obrokov tedensko le 100 gr mesa in mesečno 475 gr maščob pri čemer niso predvideni nobeni dodatki za težake. Napovedanih obrokov na prebivalstvo še ne more dobiti v trgovinah, ker so trgovinam dodeljene količine premajhne in dobe prebivalci le del pripadajočih obrokov. Neprimerno presenečenje je doživelo prebivalstvo, ko so Američani določili tečaj dolarja. Prej je veljal dolar skozi leta 2,50 marke, sedaj pa so določili tečaj 10 zasedbenih mark za 1 dolar. Ta nova pariteta bi pomenila okrajšanje kupne moči marke za 75%.

— De Gaulle zahteva od Italije vojno odškodnino. Kakor poročajo iz Stockholma, bo sedaj tudi de Gaulle predložil Bonomijevi Italiji svoj račun. V francoskem zunanjem ministrstvu so že sestavili zahteve nasproti Italiji, Italija naj bi na svečan način izjavila, da nikoli ne bo postavila zahtev glede francoskega teritorija. Kot pogoj za obnovu prijateljskih odnosov je predvideno priznanje reparacij. Po tem načrtu naj bi Italija povrnila Franciji vso škodo, ki je nastala zaradi vojnih dejanj, kar se izrecno nanaša tudi na Tunisa. Bonomijeva Italija naj bi vrh tega priznala razveljavljanje pogodb glede Tunisa in tam živčih Italijanov iz leta 1896. In 1935., ki ga je izvršil de Gaulle s potezo peresa.

Komunistični zločinci pozivajo k sabotaži

Odločen odgovor zavednega slovenskega delavstva

V Ljubljani se je pojavil letak, ki poziva slovensko delavstvo k sabotažnim dejanjem. Letak so podpisali komunistični zločinci iz gozda, nekdanji strokovničarji in »voditelji« delavstva. Da je njihov poziv podlost in zločin nad narodom, uvidi vsak pošten Slovenec, še jasneje pa nam o tem govori protiletak, ki ga je izdalo slovensko delavstvo po svoji Delavski protikomunistični akciji. Radi važnosti njegove vsebine ga v celoti ponatiskujemo:

Slovenskemu delavstvu!

»Glavni odbor neke »Delavske Enotnosti« poziva v nekem letaku slovenske delavce v »okupatorjevih« tovarnah, rudnikih in pri železnici k sabotažnim dejanjem. Letak poziva med drugim:

Kovinarji na Jesenicah, Mariboru, Celju, Guštanju, Štoreh..., rudarji v Trbovljah, Hrustniku, Zagorju, Hudi jami in Rajhenburgu..., železničarji..., delavci v organizaciji Todt..., uničujte stroje, naprave, tovarne in rudnike...!

Danes je še čas, prepozno bo ob času zavestne zmagel! Delavci — vsi v partizane, vse za partizane! Naj živi naš vrhovni komandant, maršal Tito! Naj živi rdeča armada...! Naj živi maršal Stalin, velik strateg in vojskovodja!

Nimamo namena na letak odgovarjati, vendar k pozivu na zločinska dejanja — kot Slovenec in delavec, molčati ne smemo. Ali ni že revolucija povzročila med nami dovolj groja? Ali ni dovolj 30.000 me. golžnih slovenskih žrtev? Ali ni dovolj 4 milijarde škode, na našem narodnem premoženju?

Zločincem ni nedolžno preliti krvi in podlega uničevanja narodnega premoženja nikoli dovolj. Vedno znova pehaajo narod v pogubo. Njim je partija več, kot vse slovensko delovno ljudstvo. Zločincem je rdeča armada in maršal Stalin, veliki strateg in vojskovodja več kot vse slovenski narod; besedi narod in domovina sta jim samo krlitaci. Njim je njihov »maršal« Tito več, kot vse slovenske tovarne in rudniki, ki dajejo kruh našim delavcem in njihovim družinam danes in ga bodo dajali v bodočnosti.

Letak so podpisali v imenu svojih organizacij, ki jih zastopajo v »Glavnem odboru« »Delavske Enotnosti« naslednji:

LESKOSEK Franc, predsednik Strojovne komisije in tajnik Saveza metalniških radnika, sekretar Centralnega komiteja (CK) komunistične Partije Slovenije (KPS). SVETEK Franc, predsednik Splošne delavske strokovne zveze, urednik »Delavca«. FAJFAR Tone, tajnik sindikata Jugoslovanske strokovne zveze in urednik »Delavske pravice«. BORC Mavric, predsednik zveze lesnega delavstva JSZ. KARDELJ Pepca, delavska zaupnica tovarne »Saturnus«, član CK KPS. KOVAČ Stane, član nadzorstva Jugoslovanske strokovne zveze. MARINKO Miha, rudar, član CK KPS. OCEPEK Angela, delavska zaupnica tovarne »Saturnus«, član CK KPS. PAVSIČ Stefan, podpredsednik »Kršanske delavske mladine«, TOMAN Tone, podpredsednik Jugoslovanske strokovne zveze, ŠKOFIC Ciril, član načelstva Jugoslovanske strokovne zveze.

To so torej »delavski« predstavniki vseh tistih, ki so polni dve leti prikriti, složno

delovali s svojimi okupatorji in složno z njimi požigali naše vasi in tovarne, izžemali in morili naše delovno ljudstvo! To so tisti, ki še danes složno in odkrito s tujci raznih narodnosti moré, požigajo in ropajo med rodinimi brati!

Teh ljudi naše delavstvo ni in ne bo poslušalo! Predboro jih pozna! Leskošek, komunist in terorist že od nekdaj; Svetek, kavarniški socialist in največji lenuh na Pokojniškem zavodu pri upravi hiš, Fajfar, »krščanski« socialist, politikant v malem ter intigrant v velikem itd.

Naš delavec preveč ljubi in brani pravice svojega naroda, da bi se pustil zvoditi geslom in pozivom komunistov. V svoji poštenosti se slovenski delavec globoko zaveda, da je pošteno delo sveta služba svojemu narodu.

Zato naše slovensko delavstvo iz svoje lastne, globoke volje do dela in življenja odločno in dostojanstveno odklanja vse zločinske zapeljivce in škodljivce. Ne samo, da jih odklanja, temveč jih

OBTOŽUJE IN OBSOJA

pred vsem svetom in zgodovino, obtožuje in obsoja kot sokrivce vse škode, povzročene na življenjih in na našem narodnem premoženju in vse socialne bede, ki jo je naše pošteno delovno ljudstvo moralo pretrpeti! Obtožuje in obsoja jih kot povzročitelje bratomornega klanja, ker so dvignili li koristi svoje partije nad koristi naroda! Z obtožbo in obsodo zločincev pa slovensko delavstvo enako</

Kronika

• **Prebivalstvo Aachena na varnem.** Iz Berlina poročajo, da se nahaja vse prebivalstvo Aachena, ki leži v dosegljivi daljavi sovražnega topništva, na varnem. Odvoz prebivalstva je bil zvezan sicer z velikimi težavami, vendar se je evakuacija popolnoma posrečila.

• **Naslednik umrlega vatikanskega državnega tajnika** Maglioneja bo po vsem vidcu postal kardinal Friderik Todeschini, ki je že svoj čas bil eden najožjih sodelavcev sedanjega papeža.

• **Močan potres.** Potresomeri v Jeni so zabeležili v petek ob tretji uri 38 minut 24 sekund srednjeevropskega časa nenavadno močan potres v razdalji približno 10.000 km. Zarišče je bilo v jugovzhodni smeri. Po značaju zaznamov potresomerov je bil potres verjetno v južni Bolgariji.

• **Arena kot zaklonišče.** Dva tisoč let stara arena v Veroni tvori po vseh nemških listov eno najboljših zaklonišč pred bombnimi napadi na svetu. V njej je prostora za 6000 ljudi. Arena razpolaga z ogromnimi obokanimi kletmi, nad katerimi stoji 20 m visoki kralj iz granita. V zadnjih letih pred sedanjo vojno je priležala tudi predstave milanske Scala.

• **Dva litra vode in 100 gramov kruha** dnevno dobe, po poročilih iz Milana, prebivalci Florence. To je ves blagoslov, ki so ga temu mestu prinesli anglo-ameriški osvoboditelji.

Računaj — uganj!

Recimo, da pride Jaka Potepuh kupit tombolske tablice. Kupi 4 in jih plača s 100-lirskim bankovcem. Prodajalka nima drobca, zato stopi k peku menjat stotak. Kupcu prodaja tablice in mu vrne 20 lir. Jaka se zadovoljno nasmeje in odide.

Kmalu nato pride pek in zahteva od prodajalke drug stotak, češ da je prejšnji ponarejen. Prodajalka se prepriča, da to res, ter mu izroči pravi bankovec, ponarejenega pa raztrga in jema zagodnja.

»No, lepa reč! Potegnil me je za tablice in dvajset lir, sedaj si me pa še ti!«

Koliko ima prodajalka izgube?

Rešitve pošljite na naslov: »Zimeška pomoč — oddelek za tombolo, Gradšče 4.« do dne 13. t. m. Ne pozabite priložiti svojega naslova!

Deset reševalcev bomo obdarili z bibliotično knjigo »Cvet in sade in s tombolsko tablico za 20 lir. Kdo bo obdarovan, bo določil žreb.

Zrebanje za tombolo bo nepreklicno 15. t. m., zato pohitite z nakupom tombolskih tablic.

Iz Ljubljane

RADJSKIM POSLUŠALCEM!

Ob obletnici prvega domobranskega obhoda v Ljubljani bo v nedeljo 8. t. m. ob pol 12. dopoldne govoril v radiu dr. Stan-ko Koepfer.

• **Novi grobovi.** Za vedno je zapustil svoje g. Franc Kurat. Za njim žalujejo žena in otroci. K večnemu počitku bodo pokojnika spremenili v nedeljo ob pol 15. iz kapele sv. Petra na Zalah na pokopališče k sv. Križu. Dne 20. avgusta je umrla v cvetu mladosti hčerka edinka Zlatka Bučarjeva, študentka kemije. Svoje zadnje počivališče je našla daleč od svojih ljubljenskih roditeljev. — Preminil je g. Jože Accettio. Na zadnji poti so ga spremlili večerj polnokone iz Brda na viško pokopališče. — Pokojnik naj bo ohranjen blag spomin, užoščenim svojem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

• **Poročila sta se v Kočevju domobranski poročnik g. Miran Pirih, glavni urednik ilustrirane revije »Slovensko domobranstvo«, in gđ. Vlasta Moderšin, abiturientka. Bilo srečno!**

• **Poroka.** V nedeljo 1. oktobra sta se poročila g. Miklji Ciril, dipl. phil. in gđ. Bernarda Marinka, uradnica. Novoporočencema želimo obilo sreče.

• **Promenadni koncert** godbe Slovenskega domobranstva v Ljubljani bo v nedeljo 8. t. m. ob 11.15 pred Narodnim domom z naslednjim programom: »Avia«, ko-rakica; I. Zajc: »Grančarija«, ouvertura; A. Jakl: »V veseli družbi«, venček narodnih; P. Čajkovsky: »Romance«; V. Parna: »Urh grof Celjski«, potpourri; Kneisel: »Po-zdrav iz Knina«, korakica; Dirigent: kapelnik godbe Slovenskega domobranstva nadporočnik g. Leskovar Florijan.

• **II. javni simfonični koncert »Radia Ljubljane«.** Pri dosedanjih javnih simfoničnih koncertih radia Ljubljane so bili z uspehom izvajani že številni biseri iz svetovne in domače glasbene literature. Dirigent Drago M. Sijaneč bo na II. letoš-njem simfoničnem večeru zopet priselnil ljubitelje glasbe z novimi znamenitimi deli. Osrednja točka zanimanja bo solist, naš najbolj priznani pianist, prof. Anton Trost. Koncert bo v ponedeljek 16. oktobra ob 19. v veliki uniojski dvorani. Vstopnice s sporedi bodo po malenkostno spremenjenih cenah od srede 11. t. m. dalje v prodaji v knjigarni »Glasbene Matice«.

• **Sočutje do naših slepih stromakov** se kaže v darilih, ki jih naši ljudje radi naklanjajo dobrodelnim ustanovam ob žalostnih ali veselejših prilikah. Kolikor je v danem okviru mogoče, se dobrodelne ustanove vneto trudijo, da tem največjim revežem olajšajo usodo. Vendar je težko toliko pomagati, da bi imeli znosno življenje. Zato polagamo na srce vsem, ki jih vojna še ni prizadela, naj se ob vsaki priložnosti spomnijo naših slepih. Te dni se je zgledil v našem uredništvu stromak, ki je pred nekaj leti oslepel ob eksploziji karbidu. V najlepših letih je, a ne more opravljati nobenega dela. S 70 letno materjo životari pri dobrih ljudeh v Dravljah. Ima samo lahno poletno obleko, nobenega perila in nobene suknje za zimo. Prijazno prosi dobročrtnega človeka, ki bi mu lahko poklonil kakšno koli obnošeno suknjo. Zgleda se bo ob tednu spet v našem uredništvu, da bo s slepimi očmi videl, ali se

je našla med Ljubljancem taka dobra duša.

• **Vednikova družba** bo prihodnji mesec poklonila svojim članom lep knjižni: dar roman »Pod križem«, najnovejšo delo pisatelja Lojzeta Zupanca Borba slikarja Petra Grada za obraz in prikaz upodabljalne umetnosti in strastna ljubezen do žena, ki krležajo njegovo življenjsko pot, vse to je spretno in umetniško opisano v tej knjigi, ki jo bo Vodnikova družba poleg vsakoletne Vodnikove pratike za mal denar podarila svojim zvestim članom. *Pohitite s prijavi, dokler je še čas!* Člane sprejemajo poverjeniki, pisarna Vodnikove družbe (Narodna tiskarna), knjigarna Tiskovne zadruge (Selenburgova 3) in knjigarna Učiteljske tiskarne (Franciskanska 6).

• **Novo središče ljubljanske trgovine** se zadnja leta razvija v okolici Nebotičnika. Mnoge trgovine so se že in se selijo na področje okoli glavne pošte. Ajdovščine in Dunajske ceste. Tod so sedaj zastopane že vse trgovske stroke. Na Gospodovski cesti v soseski Obersnelove galerije se je t. dni naselila in začela delovati nova Ljubljanska knjigarna. Lastnica je gđ. Majda Slivarjeva, ki je polna najlepših načrtov. S knjigarno je združena tudi papirnica. V kratkem namerava trgovino še razširiti. Počala se ne bo samo s trgovskimi posli, temveč bo delovala tudi kot založnica.

• **Zavod za italijansko kulturo** sporoča, da se bodo pričeli v ponedeljek 9. oktobra novi jezikovni, konverzacijski in kulturni tečaji.

• **Obvestilo Slovenskega Rdečega križa.** V polzvedovahnem oddelku, Marijin trg 5, naj se zglase sledeče osebe ali njih svojci: Krajnik Avgust, Vodopivec Nana (Smodiš Zlata), Skok Stanko, Trbuc Josip, Vera Gorjup, Tomičević Radosav, Subic Joža, Schader Herman, Schleim Manja, Metlič Malvina, Berden Milan, obitelji Mohorč, Tazini Pavla, Anstelj Anton, geodet Eeršek Ferdo.

• **Nalivna peresa** boljše kvalitete, dobro ohranjena, stalno kupuje ali sprejema v komisijso prodajo trdka »Everest«, Prešernova 44.

• **Pouk za dijake** srednjih in ljudskih šol se vrši v »Korepetitoriji«, Mestni trg št. 17/I. Sprejemajo se privrženci! Vpisovanje in informacije dnevno od 9.—12. ure in od 14.—16. ure.

• **Na državni trgovski akademiji** se prične novo šolsko leto z otvoritveno službo božjo dne 12. oktobra ob 8 v trnovski cerkvi. Isti dan pridejo dijaki (inje) v šolo, in sicer 3. in 4. razred ob 9. 2. razred ob 10. in 1. razred ob 15. uri. Podrobnosti na uradni deski.

• **Društvo »Mali gospodar«** obvešča rejce koz, da so kozli-plemenjaki na razpolago pri sledečih rejcih: Nered Matija, Vič. Puhtjeva 3; Martinuš Lenard, Šiška, Vodnikova cesta 91; Mauser Anton. Moste, Pod Ježami 17; Miklavčič Anton, Trnovo, Knezov stradan 15; Smole Matevž, Ježica, Savlje 19. Skočnina za letošnje leto je določena na 40 lir, ponovitev brezplačno.

• **Tudi svojemu najmlajšemu** bo mamica pripravila veliko veselje, ako mu bo poslikala zbirko »Moja slikanica«, ki je pravkar izšla v prvem zvezku: »Josip Stritar, Sopek mladinskih pesmi«. Dobi se v knjigarni Tiskovne zadruge, Selenburgova ul. 3.

• **Formicet pastile** za dezinfekcijo ust in grla dobite v lekarnah.

• **Šestmesečni tečaj za zobozdravniške pomočnike** (asistentke) se odpre dne 16. okt. na Dentistični šoli v Ljubljani. Prosnje je treba vložiti najkasneje do 14. t. m. na ravnateljstvo Dentistične šole, Vegova ulica 8, kjer se izvejo vsi pogoji dnevno od 9. do 10.

• **Specialni učni tečaji** knjigovodstva, stenografije, korespondence, strojepljisa, jezikov — dnevni in večerni — pričnajo 12. oktobra. Izбира predmetov po želji. — Praktično znanje, potrebno in koristno vsakomur sedaj in v bodoče, doma in v službi, v zasebnem ali javnem poklicu! Vpisovanje dnevno. Informacije: Specialne strokovne instrukcije v središču mesta, Kongresni trg 2-II.

• **Christofov učni zavod, Domobranska 15.**

• **Vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska 15** za Enoletni trgovski tečaj in Višji trgovski tečaj se vrši dnevno dopoldne in popoldne. Pričetek pouka 12. oktobra. Na razpolago prospekt, Ravnateljstvo.

• **Instrukcije na Novem trgu št. 5** določajo srednješolci in privrženci. Prijave do 15. oktobra ob 8. do 10. ure.

• **Višji trgovski tečaj v Ljubljani** sprejema slušatelje-ice z višjo predizobrazbo (dovršeni redni Enoletni trgovski tečaj ali višji razredi srednje šole oz. dovršena srednja ali strokovna šola). Vpisovanje dnevno. Pričetek pouka 12. oktobra. Na razpolago prospekt: Trgovsko uč. lišče »Christofov učni zavod, Domobranska 15.

• **Radio aparate in harmonike** stalno kupuje ali sprejema v komisijso prodajo trdka »Everest«, Prešernova 44.

• **Zahvala Slovenskega Rdečega križa.** G. dr. Lokar France, odvetnik v Ljubljani, je daroval Slovenskemu Rdečemu križu 500 lir iz poravnave v neki kazenski zadevi pred okrajnim sodiščem v Ljubljani. Prisrčna hvala!

• **Učite se strojeplja!** Novi eno, dvo, in trimesečni tečaji pričnajo 9., 10. in 11. oktobra. Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče. — Lahka desetprstna metoda. — Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji. — Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod, Domobranska 15.

• **Stare kravate** napravim kot nove. Popravila sprejemam dnevno do 10. ure na Tržaški cesti 17/II. P. Amon.

• **Velikodušen dar.** Lastnik trdke »Tribuna«, g. Lazar Franc iz Ljubljane, Karlovška cesta št. 4, je položil v roke g. okrajnega glavarja ljubljanskega znesek 2490 lir kot prispevek trdke v korist po bombardiranju prizadetim prebivalcem Bo-rovnice. Prisrčna zahvala, posnemanja vredno!

• **Radio Material, žarnice,** bloke itd. dobro ohranjen ali nov, stalno kupuje trdka »Everest«, Prešernova 44.

• **Za »Dom slepih«** so darovali stanovalci v Fondovih hišah 472 lir, namesto venca na krsto pok. gospe Ane Pengal. Za velikodušni dar se iskreno zahvaljujemo.

• **Večerni trgovski tečaj** — središče mesta — pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2/II. prične s poukom 16. oktobra (knjigovodstvo, korespondenca, računstvo, stenografija, jezik, strojepljisa itd.). Izбира predmetov po želji. Praktična izobrazba potrebna vsakomur! Vpisovanje dnevno, tudi zvečer. Učnina zmerna. Zah-tevajte prospekt. — Ravnateljstvo.

SLOVENC — BERITE

22. SEPTEMBER

1943 — 1944

DOKUMENT
SEDANJOSTI!DOBI SE V VSEH KNJIGARNAH
IN ZALOŽBAH

• **V počaščenje »Pomina dr. Mateja Pretnarja«** daruje Fran Gabrijelj 200 lir za mestne reveže. Denar hrani uprava »Jutrac«.

• **Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj** s pravico javnosti se vrši dnevno. Informacije: Trgovski učni zavod, Kongresni trg št. 2-II.

• **Ako hočete nuditi otrokom razvedrila** in zaposlitve, jim naročite v knjigarni Tiskovne zadruge zbirko »Moja slikanica« in barvice ali barvnike. Pravkar je izšel prvi zvezek Josip Stritar: Sopek mladinskih pesmi.

• **»žegozas«,** zalruqa malih gospodarjev, ponovno obvešča vse člane, da do nadaljnjega ne sprejme nobene volne v predelavo. Za krmljenje živali so v tem tednu na razpolago sveže sadne tropne.

• **Dijaki in dijakinje** vseh srednjih, meščanskih in ostalih šol opozarjamo, da prične redni pouk v vseh oddelkih na tujakšnem korepetitoriju 15. oktobra. Ložni oddelki po predmetih za vse razrede. Izbirna predmeta po želji. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije: Specialne strokovne instrukcije v središču mesta, Kongresni trg 2-II.

Slivar Majda

lastnica

GOSPOSVETSKA CESTA 3

Z Gorenjskega

Na južnem bojišču je padel šmohorski rojak Janez Lah. Dne 28. avgusta je podlegel dobljenim poškodbam višji desentnik Jožef Karničar.

• **Izdelovanje sira na Koroškem.** Prizadevanje nemškega gospodarstva, da bi bilo popolnoma dorastlo nalogam sedanje vojne, se čedalje bolj izpopolnjuje. Tako so začeli v zadnjem času tudi na Koroškem v mnogih krajih, kjer poprej niso poznali sirarstva, izdelovati sir. Sirarstvo je bilo na Koroškem doma samo v Smohorju. Sedaj se je število sirarn na koroškem ozemlju razveseljivo pomnožilo ter so koroške sirarne izdelale v teku letošnjega poletja 68.000 kg sira ali 4.000 kg več nego lansko leto. Ves ta sir je bil oddan pristojnim razdeljevalnicam za živila.

• **Delitev jaje.** Na ozemlju Koroške in Gorenjske dobe potrošniki na živilske nakaznice za 66. dodeljevano dobo po 2 jajci.

• **Zaradi tatvine živilskih nakaznic** sta se morali pred celovskim sodiščem zagovarjati 23letna Roza Napotnikova iz Soštanja pri Celju in 24letna Giovanna Firmova iz Castelnuova v Italiji. Ukradli sta v teku letošnjega poletja v kuhinji na celovškem kolodvoru večje število živilskih nakaznic ter jih deloma vnovčili, deloma pa skušali vnovčiti. Obtoženki sta bili obsojeni na leto dni ječe.

• **Zaradi nečastnega ponašanja v vojni** dobi je bila obsojena 20letna Irena Brauticeva, rojena Krasnikova iz Celovca na 18 mesecev ječe. Imenovana je imela ljubavno razmerje z nekim francoskim vojnim ujetnikom.

S štajerskega

• **Pri sv. Marku** niže Ptuj so imeli žetveni zahvalni dan. V nedeljo je bilo v tem kraju domače slavlje, pri katerem so najprej položili venec v spomin padlim junakom. Nato je govoril na Sportnem trgu okrožni vodja Bauer, ki je orisal političen in vojaški položaj ter poudaril, da ne bo Nemčija nikoli prepuščala sovražniku svojega prastarega kulturnega ozemlja. S posebnim poudarkom je okrožni vodja naglasil zasluge krajevnega vodje in župana Urbana, ki je popolnoma preusmeril gospodarstvo v občini sv. Marko ter dosegel pri oddaji kmetijskih pridelkov ogromne uspehe. V preteklem letu je dobila vas tudi lopo za shrambo gospodarskega orodja.

• **Na bojišču** je padel štajerski rojak 17letni Rudolf Jagodice. Za njim žalujejo oče in mati ter brat. — Na rumunskem bojišču je umrl 45letni podčastnik Herman Vlasak iz Grada.

• **Zadnje slovo** od padlih brambovcev. Na pokopališču junakov v Celju so pokopali te dni brambovce Jožefa Pernata, Janeza Kolarja in Rudolfa Cemažarja, ki so padli v borbi proti tolovajem. Tovariši brambovci so jih pospremili na zadnji poti s častno četo, ob grobu žrtev pa je izpregovoril v imenu Stranke in okrožnega vodje njen predstavnik Kindlhofer, ki se je zahvalil žrtvam za njihov doprinos k nemškim naporom za zmago.

• **V Celju** so položili k večnemu počitku Marijo Hladinovo, rojeno Zavrl. Umrla je 2. oktobra, pokopali pa so jo v četrtek 5. t. m. na mestnem pokopališču v Celju.

• **V Mariboru** je umrla po dolgi bolezn gosliničarka Karolina Welle, stara 60 let. Zapuščala tri sinove, ki so vsi v službi nemške vojske na bojišču.

• **V Radečah** pri Zidanem mostu so imeli v nedeljo 1. oktobra sestanek mladine, na katerem so bile podane smernice za delo v letošnji jeseni.

• **Nosilce in nezgode.** 39letni strojni ključničar Pichler iz Rač pri Mariboru si je pri delu poškodoval obe nogi. 49letnega posestnika Avgusta Cando iz Dobovec je napadel bik ter ga je poškodoval po hrbtu. 64letnega Antona Borovnika iz mariborske okolice je brcnil konj ter mu poškodoval desno nogo. Vsi imenovani se zdravijo v mariborski bolnišnici.

Iz Trsta

• **Razdeljevanje zaseke.** Tržaški potrošniki prejmejo te dni po 100 g zaseke za prvi teden v oktobru. Omenjeno količino zaseke prejmejo tudi potrošniki v drugih krajih tržaške pokrajine.

• **Razdeljevanje piškotov.** Te dni prejmejo otroci do 3 let, ki stanujejo na področju tržaške občine, piškote za 10 dnevni obrok namestu kruha. Piškoti se dobijo v določenih trgovinah.

• **Iz tržaškega glasbenega življenja.** V petek 6. oktobra je bil v Trstu simfonični koncert, na katerem so izvajali skladbe Beethovna, Brucka, Berlioz in Straussa. Koncert je vodil dirigent Aloiz Toffolo. Sodelovali je tudi znani violonisti F. Gull. — Vrsto glasbenih komornih oddaj v radiu Jadranskega Primorja v Trstu je otvoril Tržaški trio z odličnim izvajanjem Beethovnovne komorne skladbe op. 97. Tržaški trio bo nadaljeval s svojimi radijskimi nastopi. Na sporedu prihodnjih radijskih koncertov so skladbe Schumann, Brahms in Dvořak.

• **Tržaška ordrska družina** uprizarja te dni na odru Filodramatika veseligr »Dve mami«. Sodeluje tudi znani režiser Cecchin ter članice tržaške balete.

• **Smrtina kosa.** Te dni so umrli v Trstu: Andrejina Vidovič, roj. Rodé; Ida Barič vd. Medin; Marija Kocjančič-Grusovin ter 16letna Gracijela Tomažič.

• **Cena karbidu.** Komisar za cene v pokrajini Trst, Furlanija, Gorica, Istra in Kvarner je določil karbidu ceno 344 lir za stot, 5,10 lir za kg.

• **Pozor pred žeparji.** 24letna Nerina Darini iz Ulice Valussi 1 je bila po opravih v neki trafiki v Rossetijevi ulici. Drzen žepar ji je med tem izmaknil listnico iz rdečega usnja, 1.500 lir gotovine, 12 živilskimi nakaznicami ter osebnimi dokumenti.

Iz Gorice

• **Verdijsko gledališče v Gorici,** ki je bilo, kakor smo svoj čas poročali, dan pred slovensko akademijo poškodovano, bo v kratkem zopet obnovljeno. Popravljalna dela so že v teku.

• **Negzode v Gorici in okolici.** 45letna Ana Beltramin iz Moše je padla s koleza ter si izpahnila levo nogo. Levico si je zlomil pri padcu s poljskega voza 28letni Anton Parco iz Gradišča ob Soči. 16letni uradnik Iv. Markesan si je med delom porezal levico. Stegnico si je poškodoval zasebnik Ladislav Devetak. Levico si je zlomila 19letna dijakinja A. Quartuccio. 49letna gospodinja Alojzija Špacial iz ulice Gozdiča si je izpahnila desno nogo. Levo nogo si je poškodovala 22letna gospodinja Antonija Simončič iz ulice Aostskega vojvode 18. Po levem kolenu use je potolkel 53letni uradnik Alojz Fornari s Katernijevnega trga 10. Na vratu se je ranila 44letna gospodinja Angela Colja iz St. Petra. Levico ima ranjeno 24letna gospodinja Jožefina Bresan iz Ločnika. Ponesrečenci se zdravijo v gorški bolnišnici.

• **Okrožna Brika.** 31letna Ljudmila Prinčič iz Kozane v Brdih se je pripeljala na kolesu v Gorico, kjer je imela razne opravke. Svoje kolo je pustila na nekem dvorišču v ulici Angiolina. Ko se je vrnila na dvorišče, ni bilo nobenega sledu o kolesu. Zadevo je prijavila gorški policiji. Hkrati s kolesom ji je tat odnesel tudi dve upokojenski knjižnici in 3 kg grozdja. Sičen doživljaj kakor Prinčičeva sta imeli tudi 26letna Zara Fortesin iz Ulice 9. avgusta 18 ter 22letna uradnica Karmen Faganel, ki je oškodovana za 6.000 lir.

Beleznica

KOLEDAR

Nedelja, 8. oktobra: Brigita.
Ponedeljek, 9. oktobra: Dionizij.
DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matice: Vizija na jezeru
Kino Sloga: Zakaj lažeš, Elizabeta?
Kino Union: Ples v operi
Kino Moste: Ljubi Avgustin.
PRIREDITVE V PONEDELJEK
Kino Union: Njen prvi doživljaj.
Ostali kinematografi nespremenjeno.

DEZURNI LEKARNE

Nedelja: Dr. Kmet, Ciril Metodova ul. 43; Trnkoczy ded., Mestni trg 4; Ustar, Selenburgova ulica 7.

Ponedeljek: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg št. 9; Ramor, Miklošičeva cesta 20; Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Nedeliško dežurno zdravniško službo ima od sobote ob 20. do ponedeljka ob 8. jutraj mestni višji zdravnik dr. Fran Ciber, Siefanova 7, telefon 36-41.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

D R A M A

Nedelja, 8. oktobra, ob 18.: Kar hočeta. Izven.

Ponedeljek, 9. oktobra: zaprto.
Torek, 10. oktobra, ob 18.: Jakob Rada. Red Premierski.

• **Prva repriza Shakespearjeve komedije »Kar hočeta«** bo danes, v nedeljo izven abonmaja. Letošnja zasedba je v glavnem nova, kar bo pripomoglo k temu gracioznogsegavemu delu do novega učinka. Osebe: Orsino — Drenovec; Sebastijan — Nakerst; Antonio — Vl. Skrbinec; pomorski kapitan — P. Kovič; Valentin in Curio — Bitenc in Miklavž; vitez Tobija Rig — Peček; vitez Andrej Bledica — Jan; Malvolio — Gregorin; Fabijan in norec — Gorinsk in Sever; kapucin — Lipah; vodja birčev — Verdonik; Olivijun sluga — Raztresen; Olivija — Šaričeva; Viola — Razbergerjeva; Marija — Svetlova. Režiser: prof. O. Sest. Scena: arh. ing. Franz E. Kostum: D. Kačerjeva. Scenska glasba: H. Svetel.

O P E R A

Nedelja, 8. oktobra, ob 17.: Jenufa. Premiera. Otvoritvena predstava operne sezone 1944-45. Red Premierski.

Ponedeljek, 9. oktobra: zaprto.
Torek, 10. oktobra, ob 18.: Jenufa. Red A.

• **Janažek: »Jenufa«.** Libreto je napisala Gabriella Preissova. Dejanje se dogaja na vasi in hiši cerkavnice Buryje in obravnava usodo njene pastorkje Jenufe. Osebe: Jenufa — Heybalova; cerkavnica Buryja — Karlovčeva; starika Buryja — Golobova; Laca Klemen — Lipušček; Steva Buryja — Uršič; Milnar — Dolničar; Rihtar — Zupan; Rihartica — Poličeva; Karolka — Bukovčeva; dekla — Srdnikova; Barena — Senegačnikova; Jano, pastirček — Berbičeva. Dirigent: dr. Svara. Režiser: C. Debevec. Današnja premiera je otvoritvena predstava operne sezone 1944-45 za red Premierski. Začetek predstave ob 17. uri.

Oddajniška skupina Jadransko Primerje

RADIO LJUBLJANA

NEDELJA, 8. OKTOBRA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10 do 9.00: Veseli zvoki za nedejsko jutro. Vmes od 8.30—8.40: Poročila v slovenščini. 9.00 do 10.00: Nemška zakladnica. 10.00—10.15: Poročila v nemščini. 10.15—11.05: Prenos službe božje iz stolnice. 11.05—11.30: Prenos osrednjega nemškega sporeda. 11.30 do 12.00: Slov. ljudska oddaja. 12.00—12.30: Opoldanski koncert. 12.30—12.40: Poročila v nemščini

